

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V Нацыянальнага конкурсу друкаваных СМІ
«Залатая літара» ў намінацыі «Найлепшая шматтыражная газета»

20 лістапада 2017 года, № 16 (2184)

ВІЗІТЫ

Стратэгіі барацьбы з кібератакамі

Прэзідэнт Міжнароднага камітэта Чырвонага Крыжа Петэр Маўрэр наведаў 8 лістапада наш універсітэт.

Петэр Маўрэр сустрэўся з рэктарам БДУ Андрэем Каралём, а затым выступіў з лекцыяй на тэму «**Актуальныя праблемы гуманітарнай дзейнасці**» перад студэнтамі, прафесарска-выкладчыцкім складам факультэтаў юрыдычнага і міжнародных адносін БДУ, а таксама МПСА.

Галоўнай тэмай сустрэчы было гуманітарнае права і яго рэалізацыя ў рамках дзейнасці Чырвонага Крыжа. Кіраўнік МКЧК распавёў пра сацыяльную падтрымку тых, хто мае патрэбу, развіццё міжнароднага права і пра тое, як змянілася яго выкарыстанне і прызначэнне ў сучаснасці.

П. Маўрэр адзначыў, што зараз тэндэнцыі ў выкарыстанні гуманітарнага права значна змяніліся: калі раней яно было арыентавана на дапамогу салдатам, пацяр-

пелым падчас ваенных дзеянняў, то цяпер у гэтай падтрымцы маюць патрэбу і звычайныя мірныя жыхары.

На сустрэчы паднімалася тэма негатыўнага ўплыву канфліктаў не толькі на грамадства ў цэлым, але і на асобныя групы. Спадар Маўрэр распавёў пра існаванне рэферэнтных для моладзі груп, якія агітуюць

маладых людзей удзельнічаць у розных канфліктах, і пра тое, што гэта дрэнна адбіваецца на ВУП краін.

Высокі госьць асвятліў пытанне тэарэтычных камунікацый і кібератак у інтэрнэт-прасторы, ад якіх пакутуе не толькі інтэрнэт-супольнасць, але і буйныя прыватныя карпарацыі. Прэзідэнт МКЧК

распавёў пра спосабы барацьбы з падобнымі праблемамі.

Пасля прамовы Петэра Маўрэра кожны мог задаць пытанне. Скончылася сустрэча словамі пра тое, што развіццё стратэгіі паводзін ці шукаць альтэрнатывы ў рашэнні актуальных праблем трэба ўсім разам.

Аляксандра БРАЗІНСКАЯ

РЭЙТЫНГІ

БДУ ўпершыню ўвайшоў ва ўплывовы амерыканскі рэйтынг вядучых універсітэтаў свету Best Global Universities і стаў адзінай беларускай ВНУ, прадстаўленай у ліку ранжыраваных універсітэтаў.

Ва ўплывовым амерыканскім рэйтынг вядучых універсітэтаў свету Best Global Universities, складзеным амерыканскім агенствам U.S. News & World Report, БДУ заняў 668 месца сярод 1250 найлепшых універсітэтаў свету (усяго ў свеце налічваецца больш за 30 000 устаноў вышэйшай адукацыі). Сярод еўрапейскіх універсітэтаў БДУ займае 301 месца. Акрамя прысутнасці ў асноўным рэйтынг, БДУ таксама ўвайшоў у прадметны рэйтынг па фізіцы і заняў высокае 238 месца сярод вядучых універсітэтаў па дадзеным профілі.

Варта адзначыць, што рэйтынг вядучых універсітэтаў свету, які складаецца U.S. News & World Report, вылучаецца цвёрдымі крытэрыямі адбору і ацэньвае навуковую дзейнасць універсітэтаў, публікацыйную актыўнасць, цытаванасць навуковых прац супрацоўнікаў, а таксама сусветную і рэгіянальную навуковую рэпутацыю. Найбольш высокія паказчыкі

У сусветнай эліце

Belarusian State University

#668 Tie Best Global Universities

Regional Rank

#301 Tie Best Global Universities in Europe

Subject Rankings

#238 Tie Physics

з 13 ацэньваных крытэрыяў БДУ прадэманстравала ў катэгорыі навуковых публікацый у міжнародных калабарацыях, заняўшы 22 месца ў свеце! Гэта стала магчымым дзякуючы высокай ступені інтэгравана-сці даследаванняў, якія вядуцца ў БДУ, у міжнародныя праекты, у тым ліку ў эксперыменты на Вялікім адронным калайдары, дзе актыўны ўдзел прымаюць навукоўцы Інстытута ядзерных праблем БДУ і фізічнага факультэта.

Узначальваюць рэйтынг амерыканскія ВНУ – Гарвардскі ўніверсітэт (1 месца ў свеце), Масачусецкі інстытут тэхналогій (2), Стэн-

фардскі ўніверсітэт (3). Найлепшымі еўрапейскімі ВНУ названы Оксфардскі (5) і Кембрыджскі ўніверсітэты (7), а таксама Каралеўскі каледж Лондана (17).

Сярод 15 расійскіх універсітэтаў, уключаных у рэйтынг, найбольш высока размясціліся МДУ імя М. В. Ламаносава (267 месца), Нацыянальны даследчы ядзерны ўніверсітэт «МІФ» (438), Новасібірскі дзяржаўны ўніверсітэт (471). З украінскіх ВНУ ў рэйтынг патрапіў толькі Нацыянальны ўніверсітэт імя Тараса Шаўчэнкі (1029), з латвійскіх – Універсітэт Латвіі (1090), з літоўскіх самае высокае

месца ў Вільнюскага ўніверсітэта (543), з эстонскіх – у Тартускага ўніверсітэта (331), з 24 польскіх ВНУ найбольш высокія пазіцыі ў Варшаўскага (359) і Ягелонскага ўніверсітэтаў (388).

Павел САЛАЎЕЎ

Даведка

БДУ займае высокія месцы ў шматлікіх уплывовых міжнародных рэйтынгах (QS, THE, Webometrics, SIR, U-Multirank і інш.), стабільна трапляючы ў 1–2 адсоткі найлепшых універсітэтаў свету. Напрыклад, у рэйтынг найлепшых універсітэтаў свету QS World University Rankings 2017/18 БДУ займае высокае 334 месца. У 2017 годзе БДУ ўпершыню ўвайшоў у найстарэйшы і адзін з самых прэстыжных сусветных рэйтынгаў – Шанхайскі прадметны рэйтынг універсітэтаў ARWU 2017 года па фізіцы і заняў месца ў групе 401-500. Раней ніводзін беларускі ўніверсітэт не ўваходзіў у лік універсітэтаў, якія ранжыруюцца Шанхайскім рэйтынгам. БДУ застаецца адзінай беларускай ВНУ, якая ўвайшла ў прэстыжны брытанскі рэйтынг THE (Times Higher Education).

У нумары:

У ЛЕПШЫХ ТРАДЫЦЫЯХ

Беларускаму дзяржаўнаму ўніверсітэту 30 кастрычніка споўнілася 96 гадоў!

Стар. 2

ДНІ ГІСТАРЫЧНАГА ФАКУЛЬТЭТА БДУ Ў МДУ ІМЯ М. В. ЛАМАНОСАВА

Падзея стала працягам доўгатэрміновага супрацоўніцтва паміж вядучымі ўніверсітэтамі дзвюх краін

Стар. 4

УМЕЦЬ ВУЧЫЦЦА І ДОБРА АДПАЧЫВАЦЬ

Удзельнікамі праекта «Студэнт БДУ на тыдзень» сталі 80 навучэнцаў 10-х і 11-х класаў беларускіх школ

Стар. 8

Весткі з рэктарата

МІНІСТР адукацыі Беларусі **Ігар Карпенка** сустрэўся 10 лістапада са студэнтамі ФФСН у межах праекта «Студэнцкая ліга маладых выбаршчыкаў». Пры ўдзеле рэктара БДУ **Андрэя Каралёва** абмяркоўвалася тэма «Моладзевая лідарства ў адукацыйным працэсе». У цэнтры ўвагі – студэнцкае самакіраванне, удзел моладзі ў вываўчай працы ў ВНУ і фарміраванні грамадзянска-прававой культуры студэнтаў.

***
ДЭЛЕГАЦЫЯ Ісламскай Рэспублікі Пакістан навідала БДУ ў складзе рэктараў чатырох пакістанскіх ВНУ на чале з членам камісіі па вышэйшай адукацыі **Гулам Разы Бхатам**. З кіраўніцтвам БДУ абмяркоўваліся магчымасці сумесных мерапрыемстваў і перспектывы супрацоўніцтва ў галіне падрыхтоўкі замежных студэнтаў у БДУ, а таксама развіцця партнёрска-адносін у навуковай сферы.

***
МЕМАРАНДУМ аб паразуменні паміж БДУ і Універсітэтам Эрджыэс (Турцыя) падпісаны 25 кастрычніка рэктарамі Андрэем Каралём і Мухаметам Говейнам. Прадугледжваюцца стажыроўкі супрацоўнікаў і выкладчыкаў, арганізацыі сумесных канферэнцый і семінараў. Прадстаўнікі ўніверсітэта Эрджыэс наведаль ФРКТ, ФПМІ і МДЭІ імя А. Д. Сахарава.

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

Каб скарыстацца
мультымедычным
кантэнтам
газеты:

1. Загрузіце на смартфон прыкладанне **Aurasma**
2. Падпішыцеся на канал **#bsuby**
3. Навядзіце камеру на выяву з пазнакай

БЕЛАРУСКАМУ ДЗЯРЖАЎНАМУ УНІВЕРСІТЭТУ 30 КАСТРЫЧНІКА СПОЎНІЛАСЯ 96 ГАДОЎ!

У гонар гэтай падзеі для ўсіх супрацоўнікаў і студэнтаў ВУ быў арганізаваны цыкл яркіх і незабыўных мерапрыемстваў.

Пачалося святкаванне 27 кастрычніка танцавальнай праграмай «Студэнцкі баль», у якім бралі ўдзел больш за 150 чалавек, па тры танцавальныя дуэты ад факультэта. Студэнты прадэманстравалі сваё майстэрства ў класічных і сучасных вальсе і танга. Пасля кожнага танцавальнага аддзялення выступалі вакалісты Творчага саюза БДУ.

Эстафету святочных мерапрыемстваў прыняў 28 кастрычніка вядомы ансамбль танца «Крыжачок», які прапанаваў найлепшыя харэаграфічныя нумары. Музычна-танцавальную праграму дапоўнілі яшчэ два калектывы: дзіцячы ансамбль танца БДУ «Літарынка» і госці з Клайпеды (Літва) – вакальны ансамбль «Лель». 30 кастрычніка прайшоў канцэрт папулярнай фолк-групы Беларускай дзяржаўнай філармоніі «Бяседа».

А 31 кастрычніка быў арганізаваны чэмпіят адкрытага кубка **КВЗ БДУ** з удзелам 16 студэнцкіх каманд беларускіх ВУ, 10 з якіх ад нашага ўніверсітэта.

Галоўнай жа падзеяй стала ўрачыстае пасяджэнне Савета БДУ, на якім былі ўзнагароджаны лаўрэаты **прэміі імя У. І. Пічэты і А. Н. Сеўчанкі за 2016 год**, а таксама названы імёны заслужаных работнікаў БДУ.

Па выніках конкурсу па прысуджэнні прэміі імя У. І. Пічэты ў галіне сацыяльных і гуманітарных навук у намінацыі «Навука» пераможцам прызнана праца «Цыкл навуковых манаграфій і навучальных дапаможнікаў па беларускай літаратуры і журналістыцы». Аўтар: **д.філ.н. Таццяна Дасаева** – загадчык кафедры замежнай журналістыкі і літаратуры Інстытута журналістыкі.

Пераможцам у намінацыі «Навука» сярод маладых навукоўцаў (дактары навук ва ўзросце да 45 гадоў) прызнана праца «Комплекс фундаментальных навукова-даследчых прац, якія развіваюць метады сацыялагічнага мадэлявання эканамічных паводзін гаспадарчых суб'ектаў ва ўмовах сістэмнай трансфармацыі беларускага грамадства». Аўтар: **д.сац.н. Алес Кабяк** – прафесар кафедры сацыялогіі ФФСН.

Пераможцам у намінацыі «Навука» сярод маладых навукоўцаў (кандыдаты навук ва ўзросце да 35 гадоў) прызнана праца «Цыкл навуковых прац у галіне параўнальнага і міжнароднага сямейнага права». Аўтар: **Наталля Анцух** – дацэнт кафедры міжнароднага прыватнага і еўрапейскага права ФМА.

Па выніках конкурсу па прысуджэнні прэміі імя А. Н. Сеўчанкі ў галіне прыродазнаўчых і тэхнічных навук у намінацыі «Навука» пераможцам прызнана праца «Мадэлі тонкіх абалонак і метады даследавання іх устойлівасці і ваганняў у механіцы і біялогіі: ад макра- да нанапамерных сістэм». Аўтары: **д.ф.-м.н. Генадзь Міхасёў** – загадчык кафедры бія- і нанамеханікі

Імпанзны «Студэнцкі баль» адкрыў праграму святкавання 96-годдзя Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта

Узнагароджанне заслужаных работнікаў БДУ

Лаўрэаты прэміі імя У. Пічэты і А. Сеўчанкі

Урачысты сход пачаўся з дзяржаўнага і ўніверсітэцкага гімнаў

і **к.ф.-м.н. Марына Батогова** – дацэнт механіка-матэматычнага факультэта.

Пераможцам у намінацыі «Навука» сярод маладых навукоўцаў прызнана праца «Электронна-іонна-плазменная мадыфікацыя металаў і сплаваў». Аўтары: **к.ф.-м.н. Віталь Шыманскі** – дацэнт кафедры фізікі цвёрдага цела фізічнага факультэта; **Наталля Бібік** – вядучы спецыяліст па навучальным абсталяванні кафедры фізікі цвёрдага цела; **Яўгенія Круціліна** – малодшы навуковы супрацоўнік НДЛ фізікі іонна-плазменнай мадыфікацыі цвёрдых целаў.

Ганаровае званне «Заслужаны работнік БДУ» прысвоена 21 выкладчыку і супрацоўніку ВУ.

Сярод узнагароджаных: загадчык кафедры агульнай матэматыкі і інфарматыкі **Валерый Еравенка**, старшы выкладчык кафедры вэб-тэхналогій і камп'ютарнага мадэлявання **Аляксандр Шыбут** (механіка-матэматычны факультэт), дацэнт кафедры тэарэтычнай фізікі і астрафізікі **Віталь Жылка**,

а таксама прафесар і старшы выкладчык кафедры фізічнай аптыкі і прыкладной матэматыкі **Уладзімір Магільны** і **Міхаіл Сідарэнка** (фізічны факультэт), дацэнт кафедры гісторыі Расіі гістарычнага факультэта **Іван Літвіноўскі**, старшы выкладчык кафедры рускай мовы як замежнай і агульнаадукацыйных дысцыплін факультэта даўніверсітэцкай адукацыі **Раіса Навумчык**, дацэнт кафедры мікрабіялогіі біялагічнага факультэта **Аляксандр Песнякевіч**, дацэнт кафедры грамадзянскага працэсу і працоўнага права юрыдычнага факультэта **Вольга Курылёва**, загадчык кафедры медыялогіі і вэб-журналістыкі Інстытута журналістыкі **Васіль Вараб'ёў**, старшы выкладчык кафедры фізічнага выхавання і спорту **Валянціна Сяўбо**, старшы навуковы супрацоўнік НДІ фізіка-хімічных праблем **Людміла Гапонік**, вядучы інжынер Галоўнага гаспадарчага ўпраўлення **Тамара Жлоба**, начальнік аддзела вэб-праектаў і стратэгічных камунікацый медыяцэнтры **Юрый**

Пазняк, вядучы інжынер-праграміст Галоўнага ўпраўлення навукі **Таццяна Апанасевіч**, загадчыца інтэрната студэнцкага гарадка **Ірына Балочіна**, дырэктар УНП РУП «Унітэхпрам БДУ» **Павел Бычкоўскі**, вядучы лабарант кафедры генетыкі біялагічнага факультэта **Ліа Кучко**, начальнік службы аховы і бяспекі **Вячаслаў Трафімычаў**, намеснік галоўнага бухгалтара НДІ ПФП імя А. Н. Сеўчанкі **Людміла Шкадарэвіч**, загадчык навукова-даследчай лабараторыі экалогіі ландшафтаў геаграфічнага факультэта **Валянцін Яцухна**.

Званне «Заслужаны работнік БДУ» прысвойваецца работнікам за шматгадовую добрасумленную працу і вялікі асабісты ўнёсак у развіццё ВУ.

Рэктар БДУ **Андрэй Кароль** ўзнагароджаны **нагрудным знакам Міністэрства адукацыі «Выдатнік адукацыі»**. Гэтай узнагароды ён ганараваны за значны ўнёсак у развіццё адукацыі, укараненне перадавога педагагічнага досведу, узорнае выкананне працоўных абавязкаў.

Нагрудны знак рэктару БДУ **Андрэю Каралю** ўручыў першы намеснік міністра адукацыі Беларусі **Вадзім Богуш**. Цырымонія адбылася ў рамках урачыстага пасяджэння Савета БДУ, прысвечанага 96-годдзю ўніверсітэта. Вадзім Богуш таксама павіншаваў увесь працоўны калектыв БДУ з чарговай датай ВУ і адзначыў: «БДУ сёння актыўна развіваецца, і гэтаму спрыяюць штодзённыя справы кожнага з прысутных, іх паплекнікаў, вучняў. Тут вучацца найлепшыя студэнты краіны, што відаць па выніках прыёмнай кампаніі.

Высокая якасць іх падрыхтаванасці патрабуе і адказнай працы з імі, бо студэнты БДУ ініцыятыўныя і інтэлектуальныя. Спадзяюся, што кожны крок у працы з імі, штодзённая праца будзе спрыяць далейшаму паступальнаму развіццю БДУ і вышэйшай адукацыі ў цэлым».

Падзякі рэктара БДУ з уручэннем каштоўнага падарунка прысвоены супрацоўнікам і выкладчыкам ўніверсітэта. Сярод узнагароджаных: загадчык кафедры псіхалогіі факультэта філасофіі і сацыяльных навук **Ігар Фурманаў**, дацэнт кафедры рускай мовы як замежнай і агульнаадукацыйных дысцыплін факультэта даўніверсітэцкай адукацыі **Тамара Кузьмінава**, загадчык кафедры крымінальнага працэсу і пракурорскага нагляду юрыдычнага факультэта **Анатоль Даниленіч**, загадчык кафедры заалогіі біялагічнага факультэта **Сяргей Буга**, старшы навуковы супрацоўнік аддзела сацыяльна-палітычных праблем Цэнтра сацыялагічных і палітычных даследаванняў **Дыяна Булынка**, старшы карэктар аддзела навуковых перыядычных выданняў БДУ ўпраўлення рэдакцыйна-выдавецкай работы **Людміла Меркуль**, намеснік начальніка аддзела прыкладнага праграмага забеспячэння Цэнтра інфармацыйных тэхналогій **Міхаіл Лабаноўскі**, кіраўнік гуртка вакальнай студыі мастацкага аддзела ўпраўлення па справах культуры **Людміла Мурачова**.

Падзякі рэктара БДУ прысвоены за добрасумленную працу, вялікі ўнёсак у развіццё і забеспячэнне навукальнага працэсу ВУ.

Сяргей ШАФАЛОВІЧ
Фота Васіля КУЗЬМІЧКІНА
і Генадзя КРАСКОЎСКАГА

Пяць каманд БДУ ў паўфінале ЧС

Пяць каманд Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта выйшлі ў паўфінал чэмпіянату свету па праграмаванні сярод студэнтаў!

Гэта стала магчымым дзякуючы перамоце студэнтаў БДУ ў юбілейным чвэрцьфінале прэстыжных спаборніцтваў, якія завяршыліся 2 лістапада ў Мінску. Нельга не адзначыць, што каманды БДУ ў вельмі складанай канкурэнтнай барацьбе паказалі **найлепшы вынік за апошнія гады: 6 каманд БДУ ўвайшлі ў першую дзявятку пераможцаў**. Абсалютным пераможцам спаборніцтваў стала каманда ФПМІ БДУ, якая рашыла 8 задач за найменшы час. У яе склад увайшлі: першаккурснікі **Фёдар Карабейнікаў, Ягор Дубовік** і магістрант **Канстанцін Вільчэўскі**. Дарэчы, пятая каманда БДУ атрымала дадаткова права ўдзелу ў паўфінале ад аргкамітэта чэмпіянату свету.

У паўфінале прымуць удзел таксама тры каманды з Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта інфарматыкі і радыёэлектронікі, па дзве з Універсітэта Латвіі, Вільнюскага ўніверсітэта, Балтыйскага Федэральнага ўніверсітэта імя Імануіла Канта (РФ), Універсітэта Тарту (Эстонія) і па адной зборнай з Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Я. Купалы і Каўнаскага тэхналагічнага ўніверсітэта.

Студэнтам было прапанавана 12 алгарытмічных задач, якія трэба было вырашыць за 5 гадзін. Паводле рэгламенту, кожнай камандзе даваўся толькі адзін камп'ютар. Перамога прысуджалася зборнай, якая рашыла найбольшую колькасць задач за найменшы час.

Удзельнікамі інтэлектуальнага спаборніцтва сталі 168 студэнтаў, якія прадстаўляюць 56 каманд з 22 ВУН Беларусі, Эстоніі, Латвіі, Літвы і Калінінградскай вобласці РФ. З іх шэсць зборных выступілі за факультэт прыкладной матэматыкі і інфарматыкі БДУ.

Чэмпіянат свету праводзіцца штогод з 1970 года і праходзіць, галоўным чынам, у тры этапы – рэгіянальныя спаборніцтвы, паўфінальныя і фінальныя. У наш час на пачатковых стадыях спаборніцтваў выступаюць больш за 45000 студэнтаў, якія прадстаў-

ляюць 2948 вышэйшых навучальных устаноў з 103 краін.

У 1998 годзе Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт атрымаў права штогод арганізоўваць у кастрычніку–лістападзе рэгіянальныя чвэрцьфінальныя спаборніцтвы чэмпіянату. Ужо 20 гадоў у БДУ з'яжджаюцца найлепшыя каманды з ВУН Беларусі, Латвіі, Літвы, Эстоніі і Калінінградскай вобласці РФ, каб прайсці адбор для далейшага ўдзелу ў паўфінале.

У праграме спаборніцтваў камандзе, якая складаецца з трох студэнтаў, даецца на 5 гадзін адзін камп'ютар і спіс заданняў, сфармуляваных на англійскай мове. Студэнтам неабходна па славесным апісанні задачы пабудаваць матэматычную мадэль, спраектаваць алгарытм і распрацаваць для рашэння задачы камп'ютарную праграму на мовах высокага ўзроўню.

Праграма аўтаматычна тэсціруецца на вялікім наборе зыходных дадзеных. Увесь працэс праверкі, апрацоўкі і прыняцця рашэнняў цалкам аўтаматызаваны. Перамагаюць каманды, якія рашылі найбольшую колькасць задач за найменшы час.

Каманды БДУ практычна штогод не толькі перамагаюць на чвэрцьфінальных спаборніцтвах, але і дамагаюцца права выступаць у фінале ў ліку 100 найлепшых каманд свету. Адзначым, што на фінальных спаборніцтвах толькі 12 найлепшых каманд свету могуць атрымаць медалі, і пры гэтым у 2004 годзе каманда БДУ заваявала залатыя медалі, у 2008 годзе – бронзавыя медалі, у 2012 і ў 2013 гадах – сярэбраныя медалі.

Адметнай асаблівасцю сёлетніх чвэрцьфінальных спаборніцтваў стала іх **юбілейная святочная атмасфера**. Адкрыццё адбывалася 1 лістапада ў канцэртнай зале Ліцэя БДУ. Студэнці гімн прагучаў у выкананні харавой капэлы БДУ. Удзельнікаў і гасцей вітаў рэктар БДУ **Андрэй Кароль**. Сярод ганаровых гасцей былі выпускнікі мінулых гадоў, якія прадстаўлялі наш рэгіён на фіналах чэмпіянату свету з 2004 да 2017 года.

Жадаем паспеху і перамогі нашым студэнтам, якім у снежні трэба будзе змагацца ў Санкт-Пецярбургу, дзе збяруцца больш за 220 каманд Паўночнай Еўразіі, за выхад у фінал чэмпіянату свету, які арганізуецца ў красавіку 2018 года ў Пекіне.

Мікіта ІВАНОВ

ІМПРЭЗЫ

БДУ чытае па-беларуску

Рэспубліканскі конкурс «Чытаем па-беларуску» праходзіць з кастрычніка 2017 па май 2018 года.

У гэтым спаборніцтве ўдзельнічаюць вучні 7–8 класаў па ўсёй краіне. Школьнікі запісваюць відэа, дзе чытаюць творы беларускіх класікаў. Найлепшыя атрымаюць добрыя прызы – конкурс праводзіць кампанія velcom пры падтрымцы Міністэрства адукацыі краіны. У падтрымку гэтай сацыяльнай ініцыятывы сярод школьнікаў БДУ запусціў сваю эстафету чытанняў, пачатак якой быў прымеркаваны да дня нараджэння Якуба Коласа, 3 лістапада. А пачаў яе філалагічны факультэт.

Раней праект «Чытаем па-беларуску з velcom» існаваў у выглядзе інтэрактыўных урокаў беларускай мовы і літаратуры. Настаўнікамі выступалі вядомыя беларускія пісьменнікі, паэты, акцёры, тэлеведучыя і спартсмены. За першыя 2 гады рэалізацыі праекта каманда правяла ўрокі ў 184 школах і гімназіях у 40 населеных пунктах. Фінальнае мерапрыемства конкурсу ў мінулым годзе прайшло напрыканцы мая ў Беларускай дзяржаўнай універсітэце. Сёлета фармат змянілі і запусцілі рэспубліканскі анлайн-конкурс для вучняў 7–8 класаў.

Па правілах конкурсу, удзельнікі запісваюць відэа, дзе яны чытаюць твор са школьнай праграмы па беларускай літаратуры. Затым відэазапіс размяшчаецца на асабістай

старонцы ў Facebook, «Укантакце» або Instagram з афіцыйнымі хэштэгамі праекта #чытаемзвелком або #чытаемзvelcom да 30 лістапада. Журы вылучыць найлепшыя працы, якія прымуць удзел у рэгіянальных этапах. Пераможцы рэспубліканскага фіналу атрымаюць смартфон маркі Apple.

БДУ падтрымлівае гэты рэспубліканскі конкурс, а таксама яго ўдзельнікаў. Нядаўна была запушчана **эстафета чытанняў беларускіх твораў**, а распачаў яе філалагічны факультэт. Студэнты прачыталі ўрывак «Раніца ў нядзельку» з паэмы «Новая зямля» Якуба Коласа да дня нараджэння вялікага пісьменніка. **Філфак перадаў эстафету гістарычнаму факультэту, а той – Інстытуту журналістыкі**. Творы Коласа, Купалы, Багдановіча, Караткевіча, Глевіча і іншых вядомых паэтаў прагучаць ад нашых студэнтаў. Ролікі запіс-

ваюць студэнты самі альбо пры дапамозе Студэнцкага тэлебачання БДУ.

– Рэспубліканскі конкурс «Чытаем па-беларуску з velcom» вельмі цікавы і ўнікальны, – лічыць удзельніца эстафеты чытанняў **Марыя Жмайлік**, студэнтка філалагічнага факультэта. – Гэта добрая магчымасць папулярызаваць беларускую мову і літаратуру. Што да тычыць эстафеты, якая праходзіць у БДУ, то гэта таксама нейкім чынам заканамерна. БДУ – найлепшая ВУН краіны, ядро вялікай універсітэцкай сістэмы, таму надвычай добра, што менавіта мы – студэнты ўсіх факультэтаў – прымаем непасрэдна ўдзел у дадзеным праекце. Насамрэч, было вялікім гонарам распачынаць эстафету. Эмоцы перапаўнялі і падчас рэпетыцый і, безумоўна, у працэсе запісу роліка. Мы хутка вызначылі, каго будзем чытаць:

юбілей з дня нараджэння вялікага класіка, майстра беларускага слова, сапраўднага літаратурнага болат **Якуба Коласа** павінен быў адбыцца ў найбліжэйшы час, таму пытанню на конт аўтара не ўзнікла. Сусветна вядомая «Новая зямля» адразу ж успомнілася нашай дружнай камандзе. Асабіста мне – думаю, што і ўсім нам – вельмі спадабалася эстафета ў конкурсе. Скажу шчырае дзякуй за магчымасць стаць часцінкай вялікага праекта!

– Прымаць удзел у эстафеце было вельмі цікава і весела, – кажа **Маргарыта Шабар**, студэнтка гістарычнага факультэта. – Ідэя нашага запісу прыйшла да мяне амаль адразу. Папярэднія ўдзельнікі філалагічнага факультэта ўзялі твор Якуба Коласа, тады чаму б нам не ўзяць твор Янкі Купалы? Я пагартала зборнік вершаў і падумала пра матыў прыроды ў творчасці **Янкі Купалы**. 4 гошыя дзяўчыны і творчасць Купалы – так і атрымаўся наш выступ. Кожная з нас прымала ўдзел у такога роду праекце ўпершыню, усім было прыемна. Вялікае дзякуй за такую магчымасць!

Студэнты могуць паўдзельнічаць у праекце і асобна. Для гэтага трэба запісаць відэа прыблізна на 2 хвіліны – твор ці ўрывак з твора беларускага класіка. Потым трэба размясціць відэазапіс на асабістай старонцы ў адной з сацыяльных сетак («Укантакце», Facebook або Instagram) з адным з афіцыйных хэштэгаў конкурсу – #чытаемзвелком альбо #чытаемзvelcom.

Алёна ЛЯЎШЭНА

– НАШЫ ЮБІЛЯРЫ –

08 снежня **Сакольскі Анатоль Аляксеевіч**, дацэнт кафедры фізічнай аптыкі і прыкладной інфарматыкі, фізічны факультэт

08 снежня **Нікіфараў Іван Васільевіч**, дацэнт кафедры вылічальнай матэматыкі, факультэт прыкладной матэматыкі і інфарматыкі

13 снежня **Вараб'ёва Вольга Анатольеўна**, загадчык кафедры дызайну, факультэт сацыякультурных камунікацый

13 снежня **Ігнатвіч Таццяна Уладзіміраўна**, дацэнт кафедры рыторыкі і методыкі выкладання мовы і літаратуры, філалагічны факультэт

22 снежня **Янчук Алена Ігнацьеўна**, дацэнт кафедры філасофіі і метадалогіі навукі, факультэт філасофіі і сацыяльных навук

26 снежня **Лукіна Ларыса Сяргееўна**, дырэктар інфармацыйнага пункта Савета Еўропы ў г. Мінску

27 снежня **Мядзведзь Ірына Мікалаеўна**, дацэнт кафедры агульнай фізікі, фізічны факультэт

27 снежня **Чахоўская Таццяна Леанідаўна**, дацэнт кафедры сучаснай беларускай мовы, філалагічны факультэт

АБ'ЯВЫ

УСТАНОВА БДУ «НАВУКОВА-ДАСЛЕДЧЫ ІНСТЫТУТ ПРЫКЛАДНЫХ ПРАБЛЕМ МАТЭМАТЫКІ І ІНФАРМАТЫКІ»

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАДЫ

ВЯДУЧАГА НАВУКОВАГА СУПРАЦОЎНІКА навукова-даследчай лабараторыі праблем бяспекі інфармацыйных тэхналогій.

Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня апублікавання аб'явы.

Адрас: 220030, г. Мінск, пр. Незалежнасці, 4, п. 802, НДІ прыкладных праблем матэматыкі і інфарматыкі, тэл. 209-51-04.

БДУ ў СМІ БЕЛАРУСІ

БДУ ўпершыню ўвайшоў ва ўплывовы амерыканскі рэйтынг вядучых універсітэтаў свету Best Global Universities – БелТА, БелаПАН, naviny.by, tut.by, minsknews.by, edu.gov.by, ecompress.by, belros.tv (09.11), БТ-1, СТБ, mail.ru (10.11).

Прэзідэнт Міжнароднага камітэта Чырвонага Крыжа (МКЧК) Петэр Маўрэр наведаў БДУ – БелаПАН (03.11), wuz.by (04.11), sputnik.by (07.11), БТ-1, СТБ, АНТ, БелТА (08.11).

Юбілейны чвэрцьфінал чэмпіянату па праграмаванні сярод студэнтаў Заходняга рэгіёна адбыўся ў БДУ – wuz.by (27.10), ecompress.by (28.10), kv.by (31.10), sputnik.by, minsknews.by (02.11), «Мінскі кур'ер» (03.11).

Першыя газеты БДУ перададзены ў фонд Фундаментальнай бібліятэкі ўніверсітэта – БелТА, minsknews.by, wuz.by (02.11), belarus.by (03.11), zvezda.by, «Звязда» (09.11), БТ-1 (13.11).

«Унітэхпрам» БДУ ўвайшоў у холдынг па вытворчасці фармацэўтычнай прадукцыі «Белфармпрам» – sb.by, 21.by, tut.by, БелТА (10.11), wuz.by, ecompress.by, naviny.by, АНТ (13.11).

«Тыдзень беларускага PR: Трэндзы. Выклікі. Перспектывы» прайшоў у БДУ – wuz.by (27.10), zvezda.by (28.10), СТБ (30.10).

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

Дні гістарычнага факультэта БДУ ў МДУ імя М.В. Ламаносава

31 кастрычніка па 3 лістапада ў Маскве прайшла міжнародная праграма «Дні гістарычнага факультэта БДУ на гістарычным факультэце МДУ імя М. В. Ламаносава».

Падзея стала працягам доўгатэрміновага супрацоўніцтва паміж гістарычнымі факультэтамі вядучых універсітэтаў дзвюх краін. У яго межах ажыццяўляюцца сумесныя навуковыя праекты, праходзяць студэнцкія навуковыя конкурсы, стажыроўкі, гасцявыя лекцыі вядомых універсітэцкіх гісторыкаў.

У маі 2016 г. у Мінску ўпершыню прайшлі дні гістарычнага факультэта МДУ імя М. В. Ламаносава, а сёлета група гісторыкаў БДУ нанесла візіт у Маскву. У дэлегацыю на чале з дэканам гістарычнага факультэта загадчыкам кафедры гісторыі Беларусі новага і найноўшага часу **Аляксандрам Каханойскім** таксама ўвайшлі намеснік дэкана **Андрэй Прохараў**, загадчык кафедры гісторыі Расіі **Алег Яноўскі**, загадчык кафедры этналогіі, музеалогіі і гісторыі мастацтваў **Тадэвуш Наваградскі**, старшы выкладчык кафедры крыніцазнаўства **Арцём Назаранка**. У сталіцу Расіі накіравалася таксама значная група студэнтаў гістарычнага факультэта, якія выйшлі ў фінал міжнароднага навуковага конкурсу.

Праграма форуму была надзвычай насычанай і мела навуковы, адукацыйны і культурны складнікі.

На ўрачыстым адкрыцці дзён гістарычнага факультэта БДУ 1 лістапада дэкан **А. Г. Каханойскі** ўручыў падзякі рэктара БДУ, ганаровых граматы расійскім калегам, якія зрабілі асаблівы ўнёсак у развіццё двухбаковых акадэмічных і навуковых сувязяў. Сярод узнагароджаных – дэкан гістарычнага факультэта МДУ прафесар **І. І. Тучкоў**, прэзідэнт гістарычнага факультэта МДУ акадэмік РАН **С. П. Карпаў**, член-карэспандэнт РАН **Л. І. Бародкін**, старшыня ФНКА «Беларусы Расіі» прафесар **С. Л. Кандыбовіч**, намеснік дэкана гістфака МДУ старшыня РНКА «Беларусы Масквы» **А. В. Солапава** і іншыя навукоўцы. У сваю чаргу граматамі і падзякамі ад гістарычнага факультэта МДУ і РНКА «Беларусы Масквы» былі адзначаны супрацоўнікі БДУ.

Дэкан гістарычных факультэтаў БДУ і МДУ прафесары **А. Г. Каханойскі** і **І. І. Тучкоў** падпісалі **рабочую праграму супрацоўніцтва** паміж гістарычнымі факультэтамі на 2018–2019 год, а таксама вызначылі для распрацоўкі дзве сумесныя **магістарскія праграмы**: «Гісторыя беларускай дыяспары» і «Гістарычная інфарматыка».

1 лістапада расійскі і беларускія даследчыкі, выкладчыкі і студэнты ўдзельнічалі ў **міжнародным круглым стала** «Спазнаючы мінулае: вопыт выкладання гісторыі ў вышэйшай школе Расіі і Беларусі».

Дэкан гістфака МДУ Іван Тучкоў вітае беларускіх сяброў

Аляксандр Каханойскі ўручае ўзнагароды студэнтам

Адбыўся глыбокі і шчыры абмен думкамі і вопытам, абмеркавана шырокае кола пытанняў. Як падкрэслілі дэкан гістарычных факультэтаў прафесары **А. Г. Каханойскі** і **І. І. Тучкоў**, асэнсаванне выкладання гісторыі ў вышэйшай школе можа быць зроблена ўзаемнымі намаганнямі, з улікам супольнага вопыту.

Прадстаўнікі БДУ правялі сустрэчы з кіраўніцтвам і выкладчыкамі шэрагу кафедраў гістарычнага факультэта МДУ імя М. В. Ламаносава. Беларускія і расійскія гісторыкі абмеркавалі пытанні абмену навуковай інфармацыяй, падрыхтоўкі і выдання сумесных зборнікаў, распрацоўкі і рэалізацыі сумесных адукацыйных і навуковых праектаў і ініцыятыў.

У межах **акадэмічнага лекторыя** гістарычнага факультэта на тэму «Мадэрнізацыйныя працэсы

ў Беларусі ў XIX – пачатку XX стст.: агульныя тэндэнцыі і нацыянальныя рысы» выступіў дэкан гістарычнага факультэта БДУ **А. Г. Каханойскі**.

Гэты дзень запомніцца і адкрыццём некалькіх **выстаў**: фотавыстава «Гісторыя Саюзнай дзяржавы», прадстаўленая пасольствам Беларусі ў Расійскай Федэрацыі; персанальная фотавыстава аўтарскіх праектаў будынкаў і помнікаў Масквы, створаных народным архітэктарам РФ, заслужаным архітэктарам Беларусі **Ю. П. Грыгор'евым**; фотавыстава аўтарскіх праектаў будынкаў і помнікаў «Народы Масквы для Масквы».

Цікавым завяршэннем гэтага дня стаў творчы вечар расійска-беларускага пісьменніка, члена Саюза пісьменнікаў Расіі, лаўрэата прэміі «Залатое пярэ» **Алесь Кажадуба**.

Праграма мерапрыемстваў 2 лістапада адкрылася творчай сустрэчай з народным архітэктарам РФ, заслужаным архітэктарам Беларусі **Юрыем Грыгор'евым**. Размова атрымалася надзвычай цікавай, бо **Юрый Панцеляймонавіч** быў галоўным архітэктарам Мінска ў 1970–1980-я гады, распрацоўваў помнік Янку Купалу на Кутузаўскім праспекце ў Маскве, і, як сведка многіх падзей у гісторыі Мінска, з'яўляецца неацэннай крыніцай для прафесійных гісторыкаў.

Да мерапрыемства сёлета далучыліся прадстаўнікі гістарычных факультэтаў Маскоўскага, Беларускага і Дагестанскага дзяржаўных універсітэтаў імя Ф. Скарыны.

Адбылася **трохбаковая сустрэча** прадстаўнікоў гістарычных факультэтаў Маскоўскага, Беларускага і Дагестанскага дзяржаўных універсітэтаў. Па запрашэнні дэка-

на гістарычнага факультэта МДУ прафесара **І. І. Тучкова** ў сустрэчы ўзяла ўдзел Пастаянны прадстаўнік Рэспублікі Дагестан пры Прэзідэнце РФ **І. М. Мугутдзінава**. Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт прадстаўляў дэкан гістарычнага факультэта БДУ прафесар **А. Г. Каханойскі** і намеснік дэкана дацэнт **А. А. Прохараў**, Дагестанскі дзяржаўны ўніверсітэт – намеснік дэкана гістарычнага факультэта прафесар **Р. І. Сефербекаў**. Удзельнікі сустрэчы адзначылі асаблівы патэнцыял для развіцця беларуска-дагестанскіх навуковых і адукацыйных сувязяў па такіх напрамках, як археалогія, этналогія, вывучэнне гісторыі і побыту народаў Каўказа.

Адной з цэнтральных падзей дзён гістарычнага факультэта БДУ ў Маскоўскім дзяржаўным універсітэце стала правядзенне заключ-

Літаратура і журналістыка маюць непарыўную сувязь

Загадчыца кафедры замежнай журналістыкі і літаратуры, доктар філалагічных навук, прафесар Таццяна ДАСАЕВА ўдастоена прэміі У. І. Пічэты за «Цыкл навуковых манаграфій і вучэбных дапаможнікаў па беларускай літаратуры і журналістыцы». Таццяна Мікалаеўна падзялілася сваімі набыткамі.

– **Віншую з вялікім поспехам. Што для Вас значыць прэмія імя У. І. Пічэты?**

– Атрымаць прэмію імя першага рэктара Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта – гэта перш за ўсё вялікі гонар і адказнасць для мяне. Гонар за тое, што дырэкцыя Інстытута журналістыкі прапанавала мне стаць удзельнікам конкурсу і ўвесь калектыў падтрымаў маю кандыдатуру. Я працую на факультэце ўжо дзевятнаццаць год, гэта значная частка майго навуковага жыцця.

– **Якім чынам вызначалі пераможцаў?**

– Прысуджэнне прэміі ў намінацыі «Навука» адбывалася на конкурснай аснове. Спачатку трэба было прадставіць свае працы. Для конкурсу я падрыхтавала цыкл навуковых манаграфій і вучэбных дапаможнікаў па беларускай літаратуры і журналістыцы. Усіх маіх прац было шэсць. Сярод іх: «Летапіс жыцця і творчасці Максіма Гарэцкага», «Пошукі героя: з вопыту беларускай прозы 20-х гадоў», «Паэтыка лірызму ў беларускай прозе», «Максім Гарэцкі і Янка Брыль: тыпалогія малых жанраў», «Беларуская літаратура ў кантэксце часу» і «Беларуская літаратура XX – пачатку XXI стагоддзя». Гэтыя працы ацэньваліся Камісіяй па прысуджэнні прэміі імя У. І. Пічэты ў два этапы: спачатку камітэтам «Філалогія і журналістыка», затым прэзідыумам, які канчаткова вызначыў кандыдатуру пераможцы.

Сімвалічна, што У. І. Пічэта і М. І. Гарэцкі, жыцццю і творчасцю якога прысвечана мае першае навуковае даследаванне, былі знаёмыя, сябравалі, плённа супрацоўнічалі ў БДУ і Інбелкульце, адным з арганізатараў якіх быў У. І. Пічэта.

Другі не менш сімвалічны факт: мая навуковая дзейнасць пачалася ў Акадэміі навук, якая была створана на аснове Інбелкульты. І ў Акадэміі навук я скончыла аспірантуру пасля вучобы ў БДУ. Мне пашчасціла рабіць свае першыя крокі ў навуцы пад кіраўніцтвам пляеды выдатных беларускіх літаратуразнаўцаў. Вось так усё супала.

– **Каму Вы ўдзячны за сваё прызнанне?**

– Я ўдзячная майму бацьку, творчаму чалавеку, паэту і настаўніку, Беларускаму дзяржаўнаму ўніверсітэту, дзе я скончыла філалагічны факультэт, у прыват-

насці, майму ўніверсітэцкаму выкладчыку, навукоўцу, пісьменніку Івану Якаўлевічу Навуменку, які пазней узначаліў Інстытут літаратуры імя Янкі Купалы Акадэміі навук Беларусі, быў навуковым кіраўніком майёй кандыдацкай дысертацыі. І, канешне, словы ўдзячнасці хачу выказаць калектыву факультэта журналістыкі, часткай якога я стала ў 1998 годзе. У ім заўсёды пануе творчая атмосфера.

– **Ваша навуковая праца дапамагае ў выкладчыцкай дзейнасці?**

– Выкладчыкі для студэнта цікавыя тым, што яны кампетэнтныя ў сваёй справе: займаюцца даследаваннямі, пішуць падручнікі. І мая навуковая праца спрыяе мне ў выкладчыцкай дзейнасці. Па-першае, гэта дапамагае выконваць пачасную місію выкладчыка: даць найбольш ведаў студэнтам, каб пасля заканчэння факультэта журналістыкі яны пайшлі ў сваю прафесію адукаванымі людзьмі. Па-другое, сфера маіх навуковых пошукаў пашырылася: побач з літаратурна-знаўствам мяне цікаваць пытанні журналістыкі, у прыватнасці міжнароднай, і журналісцкай адукацыі.

Абраныя напрамкі сваёй творчай дзейнасці я спалучаю з навукова-педагагічнай працай калектыву кафедры замежнай журналістыкі і літаратуры. Мы выконваем навуковыя тэмы, праводзім міжнародныя навукова-практычныя канферэнцыі, развіваем студэнцкую навуку, што садзейнічае павышэнню якасці падрыхтоўкі будучых журналіста-мжнароднікаў.

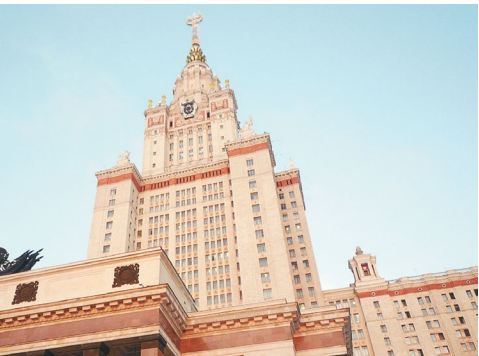
– **Як цесна звязаны літаратура і журналістыка?**

– Канешне, літаратура і журналістыка маюць непарыўную сувязь. Слоўнае мастацтва ўвасабляе філасофію жыцця, што вельмі важна ведаць журналісту. Асабліва гэта важна для журналістыкі якраз і заключаецца ў творчай працы са словам, літаратурным афармленні аналітычнай думкі. У 1998 годзе па майёй ініцыятыве было створана студэнцкае літаратурнае аб'яднанне «Вуліца лезіўнікаў», якое існуе і зараз. Яго наведваюць таленавітыя юнакі і дзяўчаты, захопленыя мастацкім словам.

– **Распавядзіце, калі ласка, пра наступныя творчыя планы.**

– У мяне шмат творчых задум, якія я буду ажыццяўляць.

Кацярына КОБУС

нага (вочнага) этапу чацвёртага Міжнароднага расійска-беларускага конкурсу студэнцкіх навуковых работ па гісторыі «Агульны шлях да Вялікай Перамогі: падзвіг народаў несмяротны». Адкрыццё фіналу конкурсу прайшло 31 кастрычніка ў Маскоўскім доме нацыянальнасцяў, а публічныя абароны конкурсных работ прайшлі 2 лістапада на гістарычным факультэце МДУ. Сярод пераможцаў завочнага этапу конкурсу-ўдзельнікаў фіналу аказаліся амаль 30 студэнтаў універсітэтаў з Масквы, Мінска, Санкт-Пецярбурга, Магілёва, Пярмі, Гомеля. Журы, адзначаючы ў цэлым вельмі добры ўзровень усіх прадстаўленых работ, цікаўнасць і неабаякавасць усіх удзельнікаў, вызначыла пераможцаў і ўладальнікаў спецыяльных прызоў, якія былі ўручаны ў той жа дзень дэканам гістарычнага факультэта БДУ прафесарам А. Г. Кахановічам і намеснікам дэкана гістарычнага факультэта МДУ, старшынёй РНКА «Беларусы Масквы», дацэнтам А. В. Солапавай.

ПЕРАМОЖЦЫ

IV Міжнароднага расійска-беларускага конкурсу студэнцкіх навуковых работ па гісторыі «Агульны шлях да Вялікай Перамогі: падзвіг народаў несмяротны»

ДЫПЛОМЫ 1 СТУПЕНІ:

• **Алексыя Дар'я**, БДУ, 4 курс, тэма – Род Забярэзінскіх у гісторыі Вялікага Княства Літоўскага ў XV–XVI стст.

• **Калпакова Таццяна**, Пермскі філіял НДУ ВШЭ, 3 курс, тэма – Указы 04.06.1947 г. і савецкае грамадства пасля Вялікай Отчужденной войны.

ДЫПЛОМЫ 2 СТУПЕНІ:

• **Кудрыцкі Аляксей**, БДУ, магістрант, тэма – Документы фонда 545 РГАСПИ как источник о белорусах-добровольцах интербригад Республиканской армии Испании.

• **Механовіч Мацвей**, БДУ, 3 курс, тэма – Преступность в купеческой среде белорусских губерний по данным статистических источников конца XIX – начала XX вв.

• **Носаў Арцём**, МДУ, магістрант, тэма – Монашеская традиция преподобного Сергия Радонежского и новые русские монастыри XIV в.

• **Халікаў Магамед**, МДУ, магістрант, тэма – Российская идентичность в условиях глобальных политических процессов.

ДЫПЛОМЫ 3 СТУПЕНІ:

• **Блізнік Ганна**, БДУ, 3 курс, тэма – Воскресные школы города Минска и Минского района: возникновение и деятельность (1991–2017).

• **Бодрыкаў Яўген**, БДУ, 4 курс, тэма – Армейскі партызанскі рух на акупаванай тэрыторыі Беларусі ў 1915–1917 гг.

• **Васільева Вікторыя**, МДУ, 4 курс – Образы Венеры в венециан-

ском искусстве и понимание женской красоты в эпоху Возрождения.

• **Ковель Марыя**, МДУ, магістрант, тэма – Армянские диаспоральные организации во Франции в первой половине XX века.

• **Курдзюк Вераніка**, БДУ, 4 курс, тэма – Брачные стратегии великих князей литовских: Рингала Кейстуовна.

• **Левуськоў Іван**, МДУ, 4 курс, тэма – Война на страницах произведений Герберта Уэллса.

• **Ліўшыц Антон**, МДУ, магістрант, тэма – Русские путешественники на Дальнем Востоке в начале XX века.

• **Лучыновіч Віталь**, БДУ, 4 курс, тэма – Институт губернских воинских начальников в 1864–1874 гг.

• **Любцова Яна**, МДУ, 5 курс, тэма – Образ командора Н. П. Резанова.

• **Ціміна Марыя**, МДУ, 4 курс, тэма – Архитектурные фантазии на античные темы в офортах и рисунках Пиранези.

СПЕЦЫЯЛЬНАЯ ГРАШОВАЯ ПРЭМІЯ РЭГІЯНАЛЬНАЙ ГРАМАДСКАЙ АРГАНІЗАЦЫІ «НАЦЫЯНАЛЬНА-КУЛЬТУРНАЯ АўТАНОМІЯ «БЕЛАРУСЫ МАСКВЫ»:

• **Домрачаў Мікалай**, МДУ, магістрант, тэма – Посольский приказ и его резидент в Варшаве: опыт организации постоянного дипломатического представительства в допетровской России.

• **Самусёў Васіль**, МДУ, магістратура, тэма – Развитие выездного туризма в СССР с 1950-х по 1985 годы.

• **Стальмахова Яўгенія**, БДУ, 3 курс, тэма – Пограничье «империи Царей» в Mémoires sur la Russie Амадея де Пастора: локализация и стратегия описания.

• **Холмаў Дзмітрый**, Магілёўскі дзяржаўны ўніверсітэт імя А. Куляшова, магістрант, тэма – Партизанское движение в Беларуси накануне операции «Багратион».

Добрым завяршэннем насычанай праграмы стала серыя спецыяльна арганізаваных для прадстаўнікоў Беларусі экскурсій у музеі МДУ і Дзяржаўны гістарычны музей, наведванне Чырвонай плошчы.

Пры падрыхтоўцы паведамлення выкарыстаны матэрыялы выдання «Российская газета», РФИА «Вестник Кавказа», інфармацыйна-аналітычнага партала Саюзнай дзяржавы Soyuz.by, афіцыйнага сайта гістарычнага факультэта МДУ імя М. В. Ламаносава.

СЛОВА ЎДЗЕЛЬНІКАМ

Аляксандр Кахановіч, дэкан гістарычнага факультэта БДУ

Дні нашага факультэта на гістарычным факультэце МДУ імя М. В. Ламаносава – сведчанне плённага навукова-педагагічнага супрацоўніцтва паміж нашымі ўстановамі, добрая магчымасць абмеркаваць яго перспектывы. Гэта ўнікальны праект, цудоўны вопыт. Асабліва прыемна для мяне асабіста тое, што на гістарычным факультэце Маскоўскага ўніверсітэта аспірантам я прайшоў добрую школу навуковага сталення. Тут працую навуковы кіраўнік майёй кандыдацкай дысертацыі – член-карэспандэнт РАН прафесар Л. І. Бародкін. Праграма дзён нашага факультэта атрымалася вельмі насычаная, падпісана рабочая праграма супрацоўніцтва, якая прадугледжвае, акрамя іншага, ад-

крыццё сумеснай падрыхтоўкі па дзвюх магістарскіх праграмах. Наперадзе вялікая праца па рэалізацыі дасягнутых дамоўленасцяў. Варта таксама адзначыць сумесны конкурс студэнцкіх навуковых работ. Ён стаў ужо чацвёртым па ліку, але з кожным разам яго межы і ўзровень адчувальна растуць. Усе ўдзельнікі конкурсу праявілі добрую навуковую вартасць, неабаякавасць, шчырую адданасць сваёй тэме. Асабліва прыемна мне як дэкану адзначыць годны ўзровень работ студэнтаў нашага факультэта. Дні факультэта атрымаліся перш за ўсё дзякуючы падтрымцы і цудоўнай арганізацыі з боку рэктара Маскоўскага ўніверсітэта акадэміка РАН В. А. Садоўнічага, дэкана гістарычнага факультэта прафесара І. І. Тучкова, намесніка дэкана гістарычнага факультэта А. В. Солапавай.

Іван Тучкоў, дэкан гістарычнага факультэта МДУ імя М. В. Ламаносава

Дні гістфака БДУ на гістфаку МДУ – гэта развіццё фармату адносінаў, прапанаваўнага нашымі беларускімі калегамі: у 2016 годзе, у маі, аналагічныя дні гістфака МДУ прайшлі ў Мінску на базе Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта.

Іх мэта – падвесці і прадставіць вынікі, намеціць і працягнуць дбайную працу, якая вядзецца ў прамажках паміж падобнымі днямі. Працу, якая ўключае ў сябе правядзенне навуковых форумаў, студэнцкіх конкурсаў, стажыроўкі студэнтаў і магістрантаў, чытанне публічных лекцый і лекцыйных курсаў на пляцоўках адзін аднаго, распрацоўку двухбаковых магістарскіх праграм... Расійска-беларускія зносіны ў сферы культуры, навукі і адукацыі – гэта заўсёды ўзбагачэнне, таму што яны становяцца больш аргументаваныя, болей навукова фундаментальныя, больш метадычна вывераныя і болей цікавыя для сваіх слухачоў і для сябе, толькі калі мы сумесна працуем над вывучэннем і выкладаннем гісторыі Расіі і Беларусі. Для захавання ўніверсітэцкага супрацоўніцтва вельмі важна знайсці людзей з падобнымі поглядамі, а мы з нашымі калегамі з БДУ ставім сабе агульны мэты для паляпшэння нашай гістарычнай гуманітарнай адукацыі.

Мацвей Механовіч, студэнт 3 курса гістарычнага факультэта БДУ, узнагароджаны дыпламам II ступені конкурсу

У Маскоўскім дзяржаўным ўніверсітэце я апынуўся ў складзе групы студэнтаў гістарычнага факультэта БДУ ў першы раз, і адразу хацеў бы адзначыць высокую арганізацыю прыёму і гасціннасць расійскага боку. У сваю чаргу мы адчувалі адказнасць, імкнучыся прадставіць наш універсітэт на годным узроўні, я і мае калегі старанна рыхтавалі конкурсныя работы і прэзентацыі, хваляваліся. Таму асабліва прыемна было тое, што і выкладчыкі і студэнты гістарычнага факультэта МДУ былі настроены вельмі ветліва і з вялікай увагай паставіліся да нашых прац. Было адчуванне, што мы знаходзімся на вельмі блізкіх навуковых пазіцыях, падзяляем тыя ж каштоўнасці і вырашаем блізкія навуковыя праблемы. Цікавай была экскурсійная праграма, арганізаваная для нас: мы змаглі наведаць музеі МДУ, Дзяржаўны гістарычны музей. Яшчэ раз хацелася б усім падзякаваць за ўсё!

Арцём НАЗАРЕНКА

Сёлета прэмія імя А. Н. Сеўчанкі ў галіне прыродазнаўчых і тэхнічных навук прысуджана прафесару Генадзю Міхасёву і дацэнтку Марыне Батогавай з механіка-матэматычнага факультэта. Загадчык кафедры бія-і нанамеханікі доктар фіз.-мат. навук Генадзь Міхасёў раскажаў нашай газеце пра даследаванне «Мадэлі тонкіх абалонак і метады даследавання іх устойлівасці і ваганняў у механіцы і біялогіі: ад макра-да нанапамерных сістэм» і іншыя кірункі на стыку навук

– Гэта цэлы цыкл прац, які ўключае некалькі кірункаў. Першы – гэта развіццё тэорыі тонкіх абалонак у дачыненні да механікі, біямеханікі і нанамеханікі. Другі – гэта метады рашэння розных задач, якія мадэлююць ваганні і ўстойлівасць такіх абалонак, у тым ліку нанапамерных дыскрэтных структур.

Тонкія абалонкі нас атачаюць усюды. На макрапамерным узроўні гэта абшыўка лятальных апаратаў, падводных аб'ектаў, аўтамабіляў і гэтак далей. На нанапамерным узроўні гэта, да прыкладу, вугляродныя нанатрубы. У нашым арганізме ёсць мікрапамерныя танкасценныя элементы: гэта барабанная перапонка сярэдняга вуха, базілярная мембрана, склеральная абалонка вока, мембраны біялагічных клетак.

– Ці выкладаеце Вы сваім студэнтам штосьці тэматычна блізкае да дадзеных даследаванняў?

– Калі казаць пра курсы лекцый, якія чытаюцца па гэтай тэме, то гэта «Тэорыя ваганняў і ўстойлівасці тонкіх абалонак», якія пераважна закранаюць толькі механіку. Таксама гэта «Мадэляванне сэнсарных сістэм чалавека» для студэнтаў-біямеханікаў. Ёсць уступны курс па біямеханіцы, які чытае мой суаўтар і вучаніца Марына Георгіеўна Батогава. Нядаўна я прачытаў курс лекцый па тэорыі абалонак у міжнародным цэнтры па механіцы ў г. Удына (Італія) для аспірантаў еўрапейскіх універсітэтаў.

– Што Вам бліжэй: механіка ці біялогія?

– Мне апошні час таксама хвалюе гэта пытанне. Усе людзі майго ўзросту, якія актыўна займаюцца біямеханікай, з'яўляюцца прадстаўнікамі ўсё-такі класічнай школы механікаў. Калі я вучыўся ва ўніверсітэце, у нас такога прадмета, як біямеханіка, яшчэ не было. Хоць на практыцы біямеханіка існуе з даўніх часоў. Той жа Леанарда да Вінчы, знаходзячы свой знамяніты лятальны апарат, спрабаваў падгледзець у прыроды і пераняць канструкцыю крыла птушкі. Аднак раней біямеханіка не была аформленая як навук. Калі ж яна стала запатрабаванай з боку медыцыны, яна стала інтэнсіўна развівацца. Гэта стала прыкметна ў апошнія гады, калі з'явіўся новы магутны інструментарый для рашэння прыкладных задач у механіцы – універсальныя канечна-элементныя метады, якія дазваляюць мадэляваць складаныя біямеханічныя органы і сістэмы. Немалаважнай

умовай, без якой не можа развівацца сучасная біямеханіка, з'яўляецца наяўнасць сучаснай эксперыментальнай базы.

Калі ўсё ж вярнуцца да вашага пытання, то мне цяжка расставіць нейкія прырытэты. У «чыстай» механіцы мяне прыцягвае строгае матэматычнае паставанне задач і сам працэс знаходжання прыгожых рашэнняў, а ў біямеханіцы, якая з'яўляецца ў большай ступені прыкладной навукай на стыку механікі, медыцыны і біялогіі, мне падабаецца сам факт таго, што мадэлюецца не абстрактны, а «жывы» аб'ект.

А наогул, біялогія і механіка знаходзяць усё больш і больш кропак судакранання. Неяк я, яшчэ зусім малады, браў удзел у сваёй першай буйной міжнароднай навуковай канферэнцыі па біямеханіцы (гэта быў міжнародны кангрэс па біямеханіцы ў Мюнхене), і я быў проста здзіўлены велізарнай колькасцю прадстаўленых на ёй секцый па самых розных кірунках. Гэта мадэляванне плавання рыб і дэльфінаў, палёту птушак, гэта мадэляванне працы органаў чалавека, мадэляванне пратэзаў і да т. п. Адным словам, у біямеханіцы як у прыкладной навуцы вялікія перспектывы.

– Ці даводзілася Вам вывучаць біялогію асобна?

– Спецыяльна не. Мне прыйшлося «ўваходзіць» у гэту тэму, калі я пазнаёміўся з вядомым расійскім навукоўцам-отарыналарынголагам прафесарам Валерыем Пятровічам Сітніковым. Менавіта ён мяне і натхніў узяцца за гэту працу.

Калі робяцца аперацыі на сярэднім вуху – а іх варыянтаў вельмі шмат у залежнасці ад ступені дэструкцыі складнікаў – трэба правільна абраць тэхніку рэканструкцыі, падабраць памеры хростковага трансплантанта і пратэза, каб адноўленая вагальная сістэма мела характарыстыкі, максімальна блізкія да параметраў сярэдняга вуха ў норме. Бо прырода стварыла нас у сутнасці ідэальнымі.

І тут вельмі можа дапамагчы біямеханіка. Аднак без ведаў анатоміі і медыцыны займацца мадэляваннем немагчыма. У сапраўдны момант мы супрацоўнічаем з кафедрай отарыналарынгалогіі БелМАПА (загадчык кафедры – доктар мед. навук прафесар Людміла Рыгораўна Пятрова), з якой праводзім сумесныя даследаванні і спрабем укараняць свае распрацоўкі. Што да ўкаранення ў медыцыну, гэта заўсёды вельмі складанае пытанне. Праца павінна прайсці шмат стадый і зацвярджэнняў у Міністэрстве аховы здароўя. Тым не менш мы разам з маймі аспірантамі з БДУ і Віцебскага дзяржаўнага ўніверсітэта зрабілі некалькі ўкараненняў у РНПЦ отарыналарынгалогіі ў Мінску. Тэма – вызначэнне месца перфарцыі падножнай пласціны стрэмя пры фенестрацыі (фенестрацыя – гэта хірургічная аперацыя, якая заключаецца ў стварэнні перфарцыі падножнай пласціны стрэмя і наступным увядзенні ў адтуліну ствала пратэза; выконваецца для лячэння глухаты, выкліканай отасклерозам).

А зараз мы з групай калегаў-біямеханікаў (дацэнты С. М. Басякоў, К. С. Юркевіч), прыцягваючы магістрантаў і аспірантаў, займаемся мадэляваннем рэтракцыйных кішэняў на барабаннай перапонцы, якія ўзнікаюць галоўным чынам у маленькіх дзяцей. Простымі словамі, адбываецца лакальнае ўцягванне мембраны, і яна дахранаецца да доўгага адростка кавадлачка і ў канчатковым выніку зрошчваецца з ёй. Каб гэта прадухіліць, трэба вызначыць момант, калі з'яўляецца гэта захворванне, і прапанаваць медыкам аптымальныя памеры хростковага трансплантанта для накладання яго на хворы ачаг мембраны.

– Распавядзіце, калі ласка, якія крыніцы інфармацыі і абсталяванне Вы выкарыстоўваеце ў сваіх даследаваннях.

– Гэта самае складанае пытанне, калі казаць пра той кірунак, у якім я працую. Я маю на ўвазе рэканструктыўную хірургію сярэдняга вуха. Дадзены кірунак біямеханікі для Беларусі новы, таму крыніц няма. Я ўжо даўно супрацоўнічаю з оталарынголагамі з іншых краін. У прыватнасці, з доктарам М. Бернітцам з лабараторыі оталарынгалогіі Дрэздэнскага тэхналагічнага ўніверсітэта. У іх унікальнае абсталяванне, якое дазваляе рабіць тонкія эксперыменты над костачкамі сярэдняга вуха, тымпанальнай мембранай і вызначаць механічныя ўласцівасці ўсіх складальных элементаў сярэдняга вуха. У прыватнасці, на аснове эксперыменту, зробленых у гэтай лабараторыі па вызначэнні пругкіх ўласцівасцяў звязкі авальнага акна, мы напісалі адну працу і апублікавалі яе ў часопісе Mathematical Medicine and Biology Оксфардскага ўніверсітэта. Гэта праца прысвечана вызначэнню аптымальных характарыстык хростка, памераў і арыентацыі пратэза ў поласці сярэдняга вуха, якія выклікаюць мінімальны ўзровень напружанняў у сярэднім вуху пасля ўсталёўкі пратэза.

Дзякуючы такім кантактам з еўрапейскімі калегамі можна ажыццяўляць складаныя за-

думкі. Навука цяпер развіваецца так, што ў самаізаляцыі зрабіць штосьці сур'ёзнае на міжнародным узроўні проста немагчыма. Вядома, са з'яўленнем інтэрнэту ўсё стала развіваецца вельмі хутка, і працаваць стала прасцей. Але, каб быць у трэндзе, трэба працаваць разам з навукоўцамі розных краін. Напрыклад, па іншай тэме – некласічныя тэорыі слаістых абалонак, якія змяшчаюць магнітарэалагічныя эластэмеры – я супрацоўнічаю з прафесарам Х. Альтэнбахам з Магдэбургскага ўніверсітэта Ота фон Гуэрыке. Зараз мы завяршаем вялікую манаграфію. Але гэта ўжо не біямеханіка, а сфера «чыстай» механікі.

Калі вярнуцца да пытання пра абсталяванне, то нядаўна мы выканалі невялікае даследаванне па вызначэнні эфектыўных механічных пругкіх ўласцівасцяў крывяноснай клеткі – эрытрацыта. Мы выкарыстоўвалі эксперыментальныя дадзеныя нанаіндэнтавання клеткі, прадстаўленыя калегамі з Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, і прапанаваў варыянт некласічнай тэорыі тонкіх абалонак, якая б улічвала нанапамерны эфект нанаіндэнтара. Такім чынам, праца была і эксперыментальнай, і тэарэтычнай.

– Як Вы лічыце, ці дастаткова ўніверсітэцкай платформы для навуковай дзейнасці, правядзення канферэнцый, ці трэба самому прыцягваць фундатару, партнёраў і г. д.?

– На мой погляд, у любой краіне, нават самай багатай, правядзенне даследаванняў, навуковых мерапрыемстваў, канферэнцый немагчымае без фінансавай падтрымкі фундатару. Універсітэт дапамагае настолькі, наколькі можа. Напрыклад, у 2014 г. мы праводзілі вялікую міжнародную канферэнцыю, і нам вельмі дапамагла прыватная кампанія Altimed (г. Мінск), якая выпускае пратэзы і з якой мы цесна супрацоўнічаем.

– Наколькі цяперашнія Вашы студэнты зацікаўлены ў працягу навуковай дзейнасці пасля ўніверсітэта?

– На жаль, у апошні час студэнтаў, якія б хацелі ў будучыні цалкам прысвяціць сябе навуцы, становіцца ўсё менш. Цяпер, пры наяўнасці вялікай колькасці кампаній, якія займаюцца распрацоўкамі ў сферы ІТ-тэхналогій, у многіх маладых людзей ёсць спадзявання атрымаць добрае месца і добра зарабляць. Можа, яны і правільна робяць... Жыццё ўсё-такі адно, і чаму яго прысвяціць, кожны вырашае сам для сябе.

Аднак я хачу сказаць, што такая сітуацыя не толькі ў нас. Яна ўсюды, у любой краіне, нават самой эканамічна развітой. Мае калегі з замежных універсітэтаў часта просяць мяне знайсці маладых, здольных займацца навукай, якіх бы яны ахотно прынялі ў аспірантуру. Знайсці студэнтаў, зацікаўленых у працягу навуковай дзейнасці, і пажадана ў родных сценах БДУ, – гэта адна з галоўных задач выкладчыка ўніверсітэта. Як гэта зрабіць? Цяжка знайсці адназначны адказ. Трэба проста працаваць з імі...

Юліяна СУРГАНОВА

Двухдзённыя V Міжнародныя «Скарынаўскія чытанні» прайшлі 17–18 лістапада ў БДУ.

Мерапрыемства прысвечана 500-годдзю беларускага кнігадрукавання. На ім абмяркоўваліся праблемы скарыназнаўства, славянскіх моў і літаратур, а таксама пытанні творчай дзейнасці ўсходнеславянскага першадрукара.

Скарынаўскія чытанні

Ва ўрачыстым адкрыцці чытанняў прынялі ўдзел прарэктар па навучальнай рабоце БДУ **Сяргей Ходзін**, дэкан філалагічнага факультэта **Іван Роўда** і дырэктар Інстытута літаратуразнаўства імя Я. Купалы НАН Беларусі **Іван Саверчанка**. У рамках праграмы выступілі звыш 50 навукоўцаў з

Беларусі, Польшчы і Германіі. Яны прадставілі даклады на чатырох тэматычных секцыях: «Асоба і дзейнасць Ф. Скарыны ў кантэксце эпохі Адраджэння і праз прызму часу», «Творчая спадчына Ф. Скарыны: рэцэпцыя і інтэрпрэтацыя», «Беларуская літаратура і кнігадрукаванне як годны працяг справы

Ф. Скарыны», «Шляхамі Ф. Скарыны: беларускае слова падчас фарміравання нацыянальнай ідэнтнасці». У прыватнасці, навуковыя працы прадставілі даследчыкі з Віцебскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя П. М. Машэрава, Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта, Гродзенскага дзяржаўнага ўнівер-

сітэта імя Я. Купалы, Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, Варшаўскага ўніверсітэта і Альдэнбургскага ўніверсітэта імя Карла фон Асецкага.

Таксама адбылася прэзентацыя калекцыі «Скарыніна ў працах супрацоўнікаў БДУ», якая змяшчае навуковыя працы навукоўцаў ВДУ пра выбітнага дзеяча беларускай культуры і кнігадрукавання.

Арганізатарам чытанняў выступіў філалагічны факультэт БДУ.

Ірына ІВАШКА

У маі 2017 года студэнцкі савет па якасці адукацыі (ССЯА) узначаліў магістрант гістарычнага факультэта Артур Кандраценка. Мы даведаліся, як звычайныя студэнты могуць уплываць на сістэму адукацыі.

– **Артур, як ты «дарос» да гэтай пасады?**

– У нашай арганізацыі такая сістэма: спачатку мы абіраемся на факультэтах, становімся сябрамі савета, потым узначальваем адну з камісій. Так, у 2014 годзе я ўзначаліў аналітычную. А ўжо ў лютым 2016 года стаў старшынёй ССЯА на родным гістафаку. У маі гэтага года мне быў давераны пост старшыні ССЯА БДУ.

– **Хто можа патрапіць у ваш савет?**

– Любы ахвотнік можа прыйсці, распавесці пра сябе. Потым сябры савета галасуюць, і вырашаецца пытанне пра прыняцце ў нашы шэрагі. Праўда, ёсць адна ўмова: сярэдні бал павінен быць не ніжэйшы за 8. Мы рады бачыць усіх, нават калі бал ніжэйшы, таму ёсць паняцце валанцёра. Ён таксама можа ўдзельнічаць у нашых праектах. Мы даём магчымасць абсалютна ўсім студэнтам. Галоўнае – праяўляць сябе.

– **Як пра вас даведацца?**

– На сайце БДУ размешчаны раздзел, прысвечаны ССЯА, таксама групы ў сацыяльных сетках. Ячэйкі нашай арганізацыі створаны практычна на ўсіх факультэтах. Іх прызначэнне вельмі важнае: яны акумуляюць найбольш перадавую ў акадэмічным і грамадскім плане частку студэнцтва. Менавіта таму мы маем права сцвярджаць, што ў нашых шэрагах няма лішніх людзей.

– **Як у вас складаюцца адносіны ў калектыве?**

– На сёння ў ССЯА налічваецца больш за 170 чалавек. Я лічу, га-

Галоўнае не колькасць, а якасць

лоўнае не колькасць, а якасць. У нашай арганізацыі ўлічваецца меркаванне кожнага. Студэнцкі савет па якасці адукацыі прапануе шырокае поле дзейнасці для актывіста, які сам выбірае, да чаго ляжыць душа.

– **Распавядзі падрабязней, чым вы займаецеся.**

– Як і ў іншых арганізацыях, у нас ёсць план дзейнасці, які ўзгадняецца з сябрамі савета. У першую чаргу мы займаемся анкетаваннем. Аналізуем працэс адаптацыі студэнтаў да навучальнага асяроддзя. Параўноўваем вынікі летніх і зімовых сесій. Курыруем выбары курсаў па дысцыплінах. Звычайна вынікі прад'яўляюцца дэкану. Акрамя анкетавання, мы арганізуюем трэнінгі, брыфінгі, якія дазваляюць задаць пытанне наўпрост працадаўцу.

З далучэннем Беларусі да Балонскага працэсу мы рэгулярна праводзім канферэнцыі, круглыя

сталы, каб азнаёміць усіх з новымі тэндэнцыямі і зменамі ў сферы адукацыі. Сёлета збіраемся абмяркоўваць міжнародныя стажыроўкі, таму што студэнты ў большасці не ведаюць пра такую магчымасць.

– **Я чула пра вашы праекты. Можаш пахваліцца самымі паспяховымі?**

– У нас іх сапраўды шмат. Але асноўная наша праца звязана з навукай. Мы займаемся праектамі «Віртуозы хімічнага эксперыменту» і «Лекторый фізічнага эксперыменту». Яны арыентаваны на школьнікаў – патэнцыйных абітурыентаў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Тут наша мэта – зацікавіць як студэнтаў, якія паказваюць доследы, так і тых, хто прыйшоў паглядзець. У рамках універсітэцкага мерапрыемства «Віват-студэнт» сябры ССЯА дэманстравалі атрыманне току з дапамогай шпулькі Тэслы, хімікі ў

сваю чаргу здзіўлялі магіяй хімічных раствараў.

У рамках праекта «Навука на пальцах» мы падаём навуковыя веды прастай мовай. Гэта шанец для студэнтаў адчуць сябе сапраўднымі навукоўцамі.

Два разы на год праводзяцца інтэлектуальныя гульні. У рамках праекта «Публіка і я» рэгулярна праводзяцца трэнінгі, якія дазваляюць зразумець прамоўніцкае майстэрства.

На базе нашай арганізацыі таксама праводзіць сваю дзейнасць «Дэбат-клуб», у пасяджэннях якога можа прыняць удзел абсалютна любы ахвотнік. Акрамя таго, цяпер актыўна вядзецца падрыхтоўка да міжнароднага турніру па брытанскіх парламенцкіх дэбатах.

– **Што асабіста табе даў ССЯА?**

– Я лічу, што ССЯА – гэта ідэальная платформа для задавальнення не толькі грамадскіх, але і навуковых інтарэсаў. Студэнцкі савет па якасці адукацыі даў мне неацэнны досвед камунікацыі з кампетэнтнымі людзьмі, навыкі арганізацыі мерапрыемстваў навуковага профілю і магчымасці самарэалізацыі.

– **Ты скончыў гістарычны. Ці бачыш ты сябе гісторыкам у будучыні?**

– Мая мэта – застацца ў нашым універсітэце. У першую чаргу я бачу сябе выкладчыкам. Мяркую, што гэта самы прыдатны варыянт для маёй самарэалізацыі, бо ў гэтай прафесіі спалучаюцца зносіны з людзьмі і бясконцы пошук праўды. Апроч іншага, займаючыся грамадскасцю, я прымаю непасрэдны ўдзел у фарміраванні прэстыжу нашага ўніверсітэта, прэзентуючы

яго на розных форумах, канферэнцыях і іншых мерапрыемствах. Бо БДУ – гэта вялікая моцная сям'я, якая адчувае сваю еднасць. Асабіста я веру ў будучыню нашай альма-матар і імкнуся ўнесці свой уклад у яе заўтрашні дзень.

– **Як ты ацэньваеш уплыў ССЯА на працэс адукацыі на прыкладзе твайго факультэта?**

– Хачу падкрэсліць, што наша задача ў тым, каб рацыяналізаваць навучальны працэс. Вядома, бываюць розныя сітуацыі. Наша арганізацыя з'яўляецца злучным звяном паміж кіраўніцтвам універсітэта і перадавым студэнцтвам. Гэта не пустыя словы. Нашы зборы і мерапрыемствы наведваюць дэкан факультэтаў. Што каза за сябе.

– **Калі не сакрэт, калі і чаму ты перайшоў на беларускую мову?**

– Ужо шэсць гадоў я размаўляю на больш-менш літаратурнай беларускай мове. Пачынаў з 10-11 класа. Адбылася змена мыслення. Я ніяк не звязаны з прадстаўнікамі радыкальных поглядаў. Проста любіш размаўляць – калі ласка. Я добра ведаю рускую, але зразумеў адно: мова не для таго, каб вылучыцца. Мы жывём у Беларусі, тут усе павінны разумець мову. Рэдка сустракаеш, калі хтосьці просіць перакласці. Але пачуць гэта ад беларуса вельмі здзіўна, прынамсі, для мяне. Калі ты сапраўдны беларус, ты абавязаны ведаць абедзве дзяржаўныя мовы. На якой размаўляць – твой выбар, але ведаць трэба. Мне здаецца, што, калі ў Беларусі ёсць беларуская мова, яна павінна быць роднай. Вось і ўсё. Я спадзяюся, што з часам наш народ гэта зразумець.

Юліяна СУРГАНОВА

КРУГЛЫ СТОЛ

«Тыдзень беларускага PR» прайшоў у БДУ

З 30 кастрычніка па 1 лістапада на базе Інстытуту журналістыкі БДУ прайшоў «Тыдзень беларускага PR». Арганізатарам выступіла кафедра тэхналогій камунікацыі Інстытута журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта пры падтрымцы Асацыяцыі кампаній камунікацыйных кансультантаў.

На тры дні больш за 300 гасцей форуму пагрузіліся ў атмасферу сувязяў з грамадскасцю, абмеркавалі магчымасці, тэндэнцыі і перспектывы развіцця галіны. У мерапрыемствах прынялі ўдзел больш за 50 беларускіх PR-экспертаў-практыкаў, а таксама спецыялістаў і даследчыкаў БДУ, якія не толькі абмяняліся досведам, але і вызначылі тэндэнцыі і перспектывы развіцця карпаратыўных стратэгічных камунікацый у Беларусі.

Старшыня федэрацыі лёгкай атлетыкі Вадзім Дзевятойскі

Першы дзень праходзіў пад дэвізам «Мінск – прастора выбару». Арганізатары такіх буйных мерапрыемстваў, як «Тбілісoba Баржомі-2017» і Lidbeer, раскрылі сакрэты правядзення паспяховых фестываляў, а ў рамках майстар-класа «Мінскі паўмарафон-2017: ініцыятыва, якая натхніла 30 тысяч чалавек на бег» распавялі, як ствараюцца і рэалізуюцца ідэі, што зыходзяць ад дзяржавы.

Праграму першага дня завяр-

Майстар-клас журналіста і акцёра Андрэя Бібікава

шыў круглы стол на тэму «Гендар і камунікацыя». Спікерамі выступілі прадстаўнікі грамадскіх арганізацый, даследчыкі, кіраўнікі камунікацыйных агенцтваў і PR-аддзелаў, прадстаўнікі органаў дзяржаўнага кіравання.

Другі дзень быў прысвечаны тэме стварэння асабістага брэнда. Эксперты распавялі пра ключавыя складнікі асабістага брэнда, падзяліліся сакрэтамі паспяховага публічнага выступу, таксама ства-

рылі ўяўленне пра значэнне сацыяльнай адказнасці ў фарміраванні асабістага брэнда. У рамках другога дня «Тыдня беларускага PR» адбылося пасяджэнне GR-клуба на тэму «Бізнес і дзяржава: праз стварэнне агульных каштоўнасцяў – да новай эканомікі». Падчас круглага стала была прадстаўлена канцэпцыя капіталізму грамадскіх каштоўнасцяў, якую супаставілі з канцэпцыяй карпаратыўнай сацыяльнай адказнасці, былі прад-

стаўлены асноўныя іх адрозненні.

У трэці дзень, 1 лістапада, адбылося святкаванне дня PR. У рамках PR-клуба прайшла дыскусія на тэму «PR-адукацыя vs PR-практыка», пасля якой адбылася прэзентацыя кнігі загадчыцы кафедры тэхналогій камунікацыі, кандыдата філасофскіх навук **Ірыны Сідорскай** «Інстытут публік рэлізшнз у развіцці сацыяльна-адукацыйных працэсаў у Рэспубліцы Беларусь», у якой распавядаецца пра станаўленне беларускага PR.

Дар'я ШМЯРКО

Даведка

1 лістапада 2013 г. па ініцыятыве кафедры тэхналогій камунікацыі Інстытута журналістыкі БДУ і кансалтынгавай кампаніі IPR Belarus пры падтрымцы прафесійнай супольнасці пасада «спецыяліст па сувязях з грамадскасцю» была занесена ў Адзіны кваліфікацыйны даведнік пасадаў службоўцаў. Гэты дзень лічыцца датай прызнання прафесіі PR-спецыяліста ў Рэспубліцы Беларусь. З 2014 г. падзея шырока адзначаецца навуковай і прафесійнай супольнасцю Беларусі.

Студэнт БДУ на тыдзень

Зараз да нас прыйшлі 80 вучняў, і ва ўсіх гараць вочы. Яны на поўных правах студэнта прысутнічалі ў БДУ, пазнаёміліся з навучальным працэсам і пазанавучальнымі мерапрыемствамі.

Выніковая сустрэча ўдзельнікаў праекта з адміністрацыяй БДУ прайшла ў паўфармальнай душэўнай атмасферы. Дзяцей узнагародзілі памятнымі дыпламамі ўдзельнікаў праекта.

Прарэктар па выхаваўчай і вучэбнай рабоце **Уладзімір Сувораў** адзначыў, што, паводле навуковых даследаванняў, з усіх выпускнікоў нашай краіны працэнт паспяховых выпускнікоў у БДУ значна вышэйшы, чым ва ўсіх астатніх навучальных установах. І ў кожнага ёсць шанец навучацца ў вядучай ВНУ краіны. Але шанец і верагоднасць – далікатныя рэчы. Каб шанец не быў прапушчаны, а верагоднасць апраўдала сябе, вядома, вучыцца, але не ў цяжар і пад прэсінгам. Трэба вучыцца ў задавальненне і з асалодай. Са слоў Уладзіміра Васільевіча, неяк у студэнцкай кніжцы для першакурснікаў ён прачытаў дэвіз: «Вучыцца, вучыцца, і яшчэ раз вучыцца – вось тры рэчы, якія абсалютна не сумяшчальныя...». І пагадзіўся: хутчэй больш важна ўмець думаць, вучыцца і добра адпачываць. «Мы жадаем вам поспехаў і чакаем вас!» – адзначыў Уладзімір Васільевіч.

Прарэктар па вучэбнай рабоце **Сяргей Ходзін** зрабіў акцэнт на тым, што вельмі важна адзін аднаго чуць, каб усё атрымлівалася. Трэба ўмець цікава жыць, і тады вакол цябе будзе шмат сяброў. «Для нас галоўнае – навучыць вас

вучыцца, а вы павінны прыкласці максімальныя намаганні, каб адпавядаць званню «студэнт БДУ».

Падагульніла выступленні начальнік галоўнага ўпраўлення навучальнай і навукова-метадычнай работы **Людміла Хухлындзіна**. Яна пажадала дзецям правільна выкарыстаць свой шанец у жыцці.

Начальнік упраўлення выхаваўчай работы з моладдзю **Аляксей Багамазав** і адказны куратар праекта **Наталля Капацэвіч** таксама пажадалі дзецям поспеху і адказалі на ўсе іх пытанні.

Больш падрабязна пра праект мы распыталі **Кірыла Карабана**, кіраўніка праекта і студэнта 4 курса Інстытута журналістыкі БДУ:

– **Кірыл, распавядзіце нам, кал ласка, пра гэта мерапрыемства больш падрабязна.**

– «Студэнт БДУ на тыдзень» праводзіцца ўжо ў трэці раз. Не буду хаваць, мы не сумняваліся ў паспяховасці. Роўна год назад, калі на журфак прыйшлі тры адзінаццацікласнікі, некалькі факультэтаў тут жа адгукнуліся з прапановай правесці такі ж праект у сябе. Так, увесну мы сабралі 33 школьнікаў на шасці факультэтах і дужа гарыліся гэтым, але цяпер да нас прыйшло 80 вучняў. Спагадлівасць і разуменне супрацоўнікаў дэканата зрабілі магчымым удзел іншагародніх старшакласнікаў. Так на нашай карце з'явіліся Віцебская, Брэсцкая вобласці, Магілёў і Гомель. Усяго ўдзел у рэалізацыі праекта прынялі 13 навучальных падраздзяленняў БДУ.

У гэты раз на вучобу адвядзілася чатыры дні, пяты – на сустрэчу ўдзельнікаў з адміністрацыяй БДУ і ўрачыстае ўручэнне дыпламаў. Для мяне вельмі важна пачуць каментарый школьнікаў, арганізатараў, адміністрацыі. Калі мы збіраемся разам, я разумею, кіраўніком якога маштабнага праекта з'яўля-

юся. Асобная падзяка нашай камандзе, дзецям, якія ўзялі адказнасць за прадстаўленне нашага ўніверсітэта перад самай шчырай аўдыторыяй – школьнікамі, будучымі абітурыентамі.

– **3 якімі складанасцямі сутыкнуліся падчас рэалізацыі праекта?**

– 3 досведам выяўляюцца недахопы. Напрыклад, некарэктна выкарыстоўваць адзіную сістэму адбору для ўсіх факультэтаў. Дагэтуль сутыкаемся з тым, што дзецям не выконваюць банальныя патрабаванні да афармлення заявак. Таму ўжо ўвесну плануем стварыць спецыяльную форму. І яшчэ вельмі спадзяемся на падтрымку ўніверсітэта. Для поўнай карціны нашы студэнты на тыдзень павінны жыць у інтэрнаце. Спадзяюся, усё гэта ў хуткай будучыні ажыццявіцца, а пакуль падводзім вынікі і рыхтуемся да вясновага сезона!

У давяршэнне некалькі водгукі з мноства ад шчаслівых удзельнікаў праграмы «Студэнт БДУ на тыдзень».

Мікіта Андреевіч, удзельнік праекта ў Інстытуце журналістыкі БДУ, навучэнец ДУА «Гімназія-каледж мастацтваў г. Маладзечна»:

– 3 кожнай гадзінай знаходжання на журфаку ў якасці студэнта маё жаданне звязаць жыццё з прафесіяй журналіста павялічвалася ў разы! Асабліва пасля наведвання рэдакцыі газеты «Пераходны ўзрост». Так моцна мяне ўразіла гэта экскурсія. Зараз я ні за што не адмоўлюся ад спецыяльнасці «друкаваныя СМІ».

Хачу адзначыць атмасферу факультэта. Тут адчуваеш сябе разняволеным і натхнёным. Побач заўсёды шмат людзей, і ўсе яны твае аднадумцы. Гэта дзівосна творчы факультэт. Самі студэнты арганізуюць мерапрыемствы, такія як «Тыдзень PR», удзельнікамі

якога нам давялося стаць.

Для мяне стала адкрыццём тое, што маладыя спецыялісты, нядаўнія выпускнікі, ужо актыўна выкладаюць у інстытуце. Скажу, што падыход да навучання ў такіх выкладчыкаў уражлівы. Яны не толькі дэманструюць добрыя веды сваёй дысцыпліны і ўмела чытаюць лекцыі, але і займаюцца праводзяць семінарскія заняткі.

На чацвёрты дзень я пачаў успрымаць усіх вучняў як сваіх блізкіх сяброў, аб'яднаных адной мэтай і, магчыма, нават марай. Ва ўсіх дзяцей, уключаючы мяне, за час удзелу ў праекце было паспелася шмат задач, усвядомлена шмат рэчаў, дэталей, якія дапамаглі нам сфарміраваць сваё ўяўленне пра Інстытут журналістыкі.

Антон Жыльцоў, удзельнік праекта на геаграфічным факультэце БДУ, навучэнец ДУА «Гімназія № 2 г. Віцебска»:

– Чаканні не заўсёды супадаюць з рэальнасцю, але на геафаку ўсё атрымалася! Цікавыя лекцыі, прафесійныя выкладчыкі, магчыма, атрымаць новыя веды і ўражанні – усё гэта геаграфічны факультэт. Асобна хачу адзначыць працу куратараў, якія забяспечылі нам камфортнае знаходжанне на факультэце. Мы вывучалі геалогію, сацыяльна-эканамічную геаграфію, геамаграфію, тапаграфію. Уявіце сабе, якой сумнай стане звычайная школьная геаграфія. Нам пашчасціла пазнаёміцца з працай мясцовай метэастанцыі, дзе нам растлумачылі прыныцы працы такіх прыладаў, як актынометр, піргеліометр, псіхрометр, распаўялі пра тонкасці працы метэаролагаў і пра спецыяльнасць у цэлым. Затым мы пабывалі ў аранжарэі, дзе нам сустрэліся самыя розныя экзатычныя прадстаўнікі флоры тропікаў, субтропікаў і экватарыяльна-

ных шырот. Мы ўбачылі драцэну, памацалі агава і лісце самых розных пальмаў, а таксама атрымалі нямала задавальнення ад вывучэння тых відаў, якія не сустракаюцца ў нашым прыродным асяроддзі. Я ні кроплі не пашкадаваў пра выбар геафака і, спадзяюся, у наступным годзе я апынуся на ім у якасці студэнта.

Надзея Чарняўская, удзельніца праекта на хімічным факультэце БДУ, навучэнка ДУА «Гімназія № 22 г. Мінска»:

– Месяц таму мне напісала знаёмая першакурсніца, распавяла пра праект і прапанавала прыняць удзел. Шчыра сказаць, я падавала заяўку, наогул не думаючы, прайду ці не, але калі б ведала, які будзе гэты тыдзень, то рабіла б заданні якасней і руплівей. Каб абавязкова стаць удзельніцай праекта «Студэнт БДУ на тыдзень».

Вядома, мы пагрузіліся ў атмасферу хіміфака зусім павярхоўна. Самы яркі момант – праца ў лабараторыі. Не параўнаць са школьнымі доследамі! Так, на хіміфаку няпроста, але гэта і аб'ядноўвае студэнтаў. Усе дзеці вельмі рознабаковыя і незвычайныя. Прыемна здзівіла стаўленне студэнтаў да нас. Чакала горшага, аднак многія самі пачыналі знаёміцца. Пазанавучальная дзейнасць займаючая, па аповедах студэнтаў. Менавіта таму хочацца паступіць менавіта на гэты факультэт. Даша, арганізатар праекта на хіміфаку, падрыхтавала для нас тэст, які паказаў, ці гатовыя мы звязаць сваё жыццё з хіміяй. Вынік станоўчы! Хоць ведаецца, незалежна ад вынікаў, я б усё адно паступала на хіміфак! Бо ўпершыню я пераступіла парог хіміфака ў 2 гадзі, так што гэта месца для мяне ўжо роднае.

Татцяна БАГАМАЗАВА
Фота аўтара

